

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

**PROGRAM AKREDYTACJI JEDNOSTEK
BADAJĄCYCH I OPINIUJĄCYCH
SPRAWOZDANIA PRZEDSIĘBIORSTW
ENERGETYCZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH
O UZYSKANIE ŚWIADECTW POCHODZENIA
Z KOGENERACJI
wg NORMY PN-EN 45011
DAC-16**

Niniejszy dokument został uzgodniony z Ministerstwem Gospodarki.

**Wydanie 3
Warszawa, 9.09.2011 r.**

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Definicje.....	3
3.	Wymagania akredytacyjne	3
4.	Specyficzne wymagania programu	4
4.1	Personel	4
5.	Zakres akredytacji	5
6.	Szczegółowe zasady oceny	5
6.1	Wniosek.....	5
6.2	Ocena.....	6
6.3	Procesy nadzoru	6
6.3.1	Nadzór planowany i ponowna ocena	6
6.3.2	Ograniczenie i rozszerzenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji	7
7.	Postanowienia końcowe.....	7
8.	Dokumenty związane	7

1. Wprowadzenie

Tekst niniejszego dokumentu został opracowany przez Polskie Centrum Akredytacji przy współpracy z Ministerstwem Gospodarki.

Celem opracowania tego dokumentu było przedstawienie programu akredytacji do oceny i potwierdzania kompetencji jednostek badających i opiniujących sprawozdania przedsiębiorstw energetycznych, występujących o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji. Ponadto ma on na celu dostarczenie wyjaśnień zapewniających jednolite stosowanie wymagań akredytacyjnych przez PCA, jak i przez wszystkie zainteresowane strony.

Warunkiem prawnym do prowadzenia działalności dotyczącej badania i opiniowania sprawozdań przedsiębiorstw energetycznych, występujących o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji jest uzyskanie akredytacji w tym zakresie. Jednocześnie warunkiem uzyskania akredytacji jest przedstawienie dowodów na posiadanie kompetencji do wykonywania tych czynności.

Biorąc pod uwagę powyższe, PCA udziela akredytacji uwzględniając wyniki uzyskane podczas oceny przeprowadzonej w siedzibie jednostki oraz analizy dokumentacji potwierdzającej kompetencje personelu opiniującego, bez przeprowadzania obserwacji pracy tego personelu u klientów jednostki.

Obowiązkiem jednostki, po uzyskaniu akredytacji, jest zgłoszenie do PCA pierwszej weryfikacji. PCA obserwuje działalność personelu opiniującego, oceniając jego kompetencje. Warunkiem utrzymania akredytacji jest pozytywny wynik obserwacji. Negatywny wynik obserwacji skutkuje zawieszeniem akredytacji do czasu potwierdzenia kompetencji w trakcie następnej obserwacji.

PCA akredytuje jednostki tego typu będące osobami prawnymi (organizacje).

2. Definicje

Dla potrzeb niniejszego dokumentu stosuje się definicje zawarte w dokumentach przywołanych w punkcie 3, a ponadto:

sprawozdanie - sprawozdanie przedsiębiorstwa energetycznego występującego o uzyskanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji;

jednostka opiniująca – jednostka badająca i opiniująca sprawozdania, ubiegająca się o wpisanie na listę jednostek akredytowanych, o której mowa w ustawie prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) lub figurująca na tej liście;

opiniowanie – badanie i opiniowanie sprawozdań przedsiębiorstw energetycznych występujących o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji;

opinia – dokument potwierdzający lub niepotwierdzający dane zawarte w sprawozdaniu przedsiębiorstwa energetycznego występującego o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji.

3. Wymagania akredytacyjne

Jednostka opiniująca, aby mogła być uznana za kompetentną i wiarygodną, powinna spełniać wymagania akredytacyjne określone w następujących dokumentach:

- dyrektywa 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na rynku wewnętrznym energii oraz zmieniająca dyrektywę 92/42/EWG (Dz. Urz. UE L 52 z 21.02.2004, s. 50; Dz. Urz. Polskie wydanie specjalne rozdz. 12, t. 3, s. 3);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia

z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. Nr 176, poz. 1052);

- decyzja Komisji 2007/74/WE z dnia 21 grudnia 2006 r. ustanawiająca zharmonizowane wartości referencyjne wydajności dla rozdzielonej produkcji energii elektrycznej i ciepła zgodnie z dyrektywą 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 32 z 6.02.2007, s. 183);
- decyzja Komisji 2008/952/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie określenia szczegółowych wytycznych dotyczących wykonania i stosowania przepisów załącznika II do dyrektywy 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7294);
- PN-EN 45011 Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących systemy certyfikacji wyrobów;
- IAF GD 5:2006 Wytyczne dotyczące stosowania przewodnika ISO/IEC Guide 65:1996 (idt. z PN-EN 45011);
- DA-06 Polityka Polskiego Centrum Akredytacji dotycząca zapewnienia spójności pomiarowej;
- wymagania zawarte w niniejszym dokumencie (DAC-16).

4. Specyficzne wymagania programu

Poniżej zamieszczono wytyczne do wymagań wybranych punktów normy PN-EN 45011. Dla ułatwienia zastosowano następujący system identyfikacji wytycznych: W.X.Y.Z, gdzie: X.Y.Z oznacza numer punktu normy PN-EN 45011.

4.1 Personel

W.5.1 Jednostka ubiegająca się o akredytację w zakresie opiniowania powinna zatrudniać kompetentne osoby opiniujące dane zawarte w sprawozdaniu przedsiębiorstwa energetycznego występującego o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji. Każda z tych osób musi być związana z jednostką umową o pracę (na czas określony lub nieokreślony), kontraktem lub w innej formie regulującej długoterminowe zobowiązania stron.

Jednostka powinna zatrudniać co najmniej jedną osobę kompetentną do badania i opiniowania sprawozdań przedsiębiorstw energetycznych występujących o uzyskanie świadectw pochodzenia z kogeneracji.

Jednostka powinna mieć ustalone osoby, które będą opiniowały wnioski o wydanie świadectw pochodzenia z kogeneracji.

Pracownik jednostki upoważniony do opiniowania powinien mieć co najmniej następujące wykształcenie, wiedzę i doświadczenie:

- a. 1. ukończone studia pierwszego stopnia, w zakresie energetyki lub pokrewnym, potwierdzone stosownym dyplomem, i co najmniej pięcioletnie doświadczenie zawodowe w przemyśle energetycznym lub instytucjach zajmujących się tą problematyką; lub
w przypadku braku ukończonych studiów pierwszego stopnia w zakresie energetyki lub pokrewnym,
 2. co najmniej dziesięcioletnie doświadczenie zawodowe w przemyśle energetycznym lub instytucjach zajmujących się tą problematyką;
- b. praktyczną wiedzę i znajomość dokumentów przywołanych w punkcie 3;
- c. umiejętność stosowania procedur oceny zgodności oraz związanych z nimi procedur raportowania dotyczących wydawania opinii;

- d. wiedzę i umiejętność stosowania nowej metodyki obliczania kogeneracji, bilansowania elektrowni i elektrociepłowni oraz rozliczania zużycia paliw, niezbędne do wykrycia błędów w sprawozdaniach oraz oceny wpływu błędów na wyniki obliczeń;
- e. doświadczenie w prowadzeniu auditów weryfikacyjnych i badaniu danych;
- f. wiedzę dotyczącą oceny zarządzania danymi oraz systemów zapewniania i kontroli jakości;
- g. ukończone szkolenia obejmujące w swoich programach zagadnienia kogeneracji.

W.5.2 Kryteria kwalifikacyjne

Dla każdego pracownika, upoważnionego do opiniowania, jednostka powinna dostarczyć udokumentowane dowody:

1. o ukończeniu szkolenia (w sumie co najmniej 16 godzin szkoleniowych) z zakresu tematycznego:

- a. Wspólnotowe i międzynarodowe przepisy prawne dotyczące kogeneracji:
 - znajomość dyrektywy 2004/08/WE, decyzji 2007/74/WE, decyzji 2008/952/WE;
 - umiejętność dokonania oceny zgodności z wymogami dyrektywy 2004/08/WE i decyzji 2008/952/WE;
- b. Krajowe przepisy prawne dotyczące kogeneracji i świadectw pochodzenia:
 - znajomość krajowych przepisów prawnych dotyczących kogeneracji;
 - umiejętność dokonania oceny zgodności z wymogami krajowego prawodawstwa w powiązaniu z wymaganiami wynikającymi z dyrektywy 2004/08/EC;
 - wiedzę z zakresu krajowych zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych w zakresie kogeneracji;
 - znajomość zasad obliczeniowych stosowanych przy sporządzaniu sprawozdań z kogeneracji.

2. zaświadczające o:

- niekaralności;
- zdaniu egzaminu ze znajomości zagadnień będących przedmiotem szkolenia wg punktu 1 wytycznej W.5.2 powyżej;
- ukończeniu studiów pierwszego stopnia (dyplom) w wymaganym zakresie;
- przepracowaniu co najmniej 5 lat w przemyśle energetycznym lub instytucjach zajmujących się tą problematyką;
- w przypadku braku studiów pierwszego stopnia w zakresie energetyki lub pokrewnym – zaświadczenie o przepracowaniu co najmniej 10 lat w przemyśle energetycznym lub instytucjach zajmujących się tą problematyką.

5. Zakres akredytacji

W zakresie akredytacji jednostki wymienia się z imienia i nazwiska osoby kompetentne do opiniowania.

6. Szczegółowe zasady oceny

PCA, podczas prowadzenia ocen jednostki opiniującej, postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami akredytacji podanymi w dokumentach DA-01 i DAC-08 oraz zasadami określonymi poniżej, charakterystycznymi dla specyfiki akredytacji jednostek tego typu.

6.1 Wniosek

Podmioty ubiegające się o akredytację jako jednostki opiniujące, składają wniosek o akredytację na formularzu FA-01 wraz z następującymi dokumentami:

- a. wykaz pracowników jednostki kompetentnych do opiniowania;
- b. wypis z rejestru KRS;
- c. Księga Jakości i dokumenty związane (procedury, instrukcje, itp.) opisujące system zarządzania zgodny z wymaganiami normy PN-EN 45011;
- d. polisa ubezpieczeniowa od odpowiedzialności cywilnej obejmująca opiniowanie;
- e. procedury opiniowania;
- f. ogólne zasady kalkulowania czasu oceny;
- g. cennik usług.

Dla każdego pracownika jednostki, kompetentnego do opiniowania, należy dodatkowo załączyć do wniosku o akredytację:

1. CV;
2. świadectwa pracy, referencje dokumentujące doświadczenie zawodowe w zakresie, o którym mowa w punkcie W.5.1 niniejszego dokumentu;
3. kopie dyplomów, dowodów kwalifikacji, certyfikatów itp.;
4. kopie zaświadczeń o ukończonych szkoleniach obejmujących w swoim programie zagadnienia związane z kogeneracją;
5. kopie zaświadczeń ze szkoleń w zakresie określonym w punkcie W.5.2 niniejszego programu;
6. kopię zaświadczenia o zdaniu egzaminu ze znajomości zagadnień związanych z kogeneracją.

6.2 Ocena

W procesie akredytacji jednostek ocenia się zarówno kompetencje pracowników jednostki, jak i działanie systemu zarządzania jednostki.

Na ocenę jednostek składają się następujące elementy:

- przegląd wniosku wraz ze złożoną dokumentacją;
- wstępna ocena kwalifikacji pracowników jednostki uprawnionych do opiniowania na podstawie dokumentów towarzyszących, złożonych z wnioskiem o akredytację;
- przegląd dokumentacji systemu zarządzania i ocena stopnia jego wdrożenia podczas wizyty w siedzibie głównej oraz, jeśli to dotyczy, we wszystkich lokalizacjach.

Po udzieleniu akredytacji i wpisaniu na listę akredytowanych jednostek, o której mowa w ustawie, każda akredytowana jednostka jest zobowiązana do zgłoszenia do PCA pierwszej oceny u klienta w celu przeprowadzenia obserwacji przez PCA jej działalności w terenie. PCA może przeprowadzić, w miarę możliwości, obserwację pracy każdej osoby uprawnionej do opiniowania.

6.3 Procesy nadzoru

6.3.1 Nadzór planowany i ponowna ocena

Nadzór nad jednostkami jest prowadzony na zasadach opisanych w dokumencie DA-01 z uwzględnieniem modyfikacji podanych w niniejszym dokumencie.

Nadzór planowany, jak i ponowna ocena, prowadzone są w formie oceny na miejscu, obserwacji działań jednostki u jej Klientów oraz przeglądu dokumentacji (w szczególności: dokumentacji systemu zarządzania oraz zapisów z wydanych opinii).

Oceny na miejscu są przeprowadzane nie rzadziej niż co 12 miesięcy.

PCA prowadzi obserwację pracowników jednostek, zatrudnionych do opiniowania i wymienionych w zakresie akredytacji, wybierając, w miarę możliwości, za każdym razem

inną osobę, z zachowaniem zasady, że odstępny pomiędzy obserwacjami tej samej osoby nie mogą być większe niż 36 miesięcy.

6.3.2 Ograniczenie i rozszerzenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji

Ograniczenie i rozszerzenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji jednostek opiniujących odbywa się na zasadach określonych w dokumencie DA-01.

Zakres akredytacji jednostki może być rozszerzony o kolejne osoby kompetentne do opiniowania po spełnieniu przez nie wymagań określonych w punkcie 4.

Ograniczenie zakresu akredytacji jednostki, cofnięcie lub zawieszenie następuje w przypadku utraty przez nią kompetencji do opiniowania w dotychczasowym zakresie. Powodem utraty kompetencji może być, między innymi:

- negatywny wynik oceny przez PCA pracy osoby opiniującej;
- rozwiązanie przez jedną ze stron umowy, o której mowa w W.5.1.

7. Postanowienia końcowe

Do stosowania niniejszego dokumentu są niezbędne wymienione w nim dokumenty. W przypadku powołań datowanych, ma zastosowanie wyłącznie wydanie cytowane. W przypadku powołań niedatowanych stosuje się ostatecznie wydanie dokumentu powołanego (łącznie ze zmianami).

Niniejsze wydanie 2. dokumentu DAC-16 opracowano z uwagi na zmiany w sytuacji prawnej i technicznej. Zastępuje ono wydanie 1 z 5.07.2007 r. Dokument został wprowadzony Komunikatem nr 75 z dnia 19.08.2010 r. i obowiązuje od dnia opublikowania.

8. Dokumenty związane

DA-01 Opis systemu akredytacji

DAC-08 Akredytacja jednostek certyfikujących. Wymagania szczegółowe.

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronie internetowej: IAF: www.iaf.nu. Dokumenty PCA oraz tłumaczenia wybranych dokumentów EA, IAF i ILAC dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do tych dokumentów jest bezpłatny.

Dokumenty prawne dostępne są na:

<http://www.mg.gov.pl/Gospodarka/Energetyka/Elektroenergetyka+i+cieplownictwo>

i

<http://www.ure.gov.pl/portal/pl/234/Dyrektywy.html>